

Doğru kurumsal sosyal sorumluluk dönüşüm yaratır

Berlin'de Uluslararası Kurumsal Sosyal Sorumluluk Konferansı'na katıldık...

Eskişehir'de Eğitim Hakları Derneği kuruldu

"Farklı görüş ve kültürlerle açığız, şiddete taviz vermiyoruz..."

İnsan hakları aktivisti Şadiye Dönümcü:

"Yaşlıların mevzuat bazında 'hak'lı olması yetmiyor; uygulamada da 'hak'lı olmaları gerek."

İn Siviliz

Ekim 2008 • Sayı 15

ISSN 1306-5297

AB Komisyonu tarafından desteklenen ve STGM tarafından yürütülen Türkiye'de Sivil Toplumun Gelişiminin ve Sivil Diyalogun Desteklenmesi Projesi bültenidir, iki ayda bir yayımlanır.

Yaşlıların hakları için...

Çocuklar, engelliler, eşcinseller, gençler, kadınlar ve doğa konusundaki sosyal sorumsuzluğumuz yaşlılar konusunda da oldukça gelişkin maalesef. "Sanki hiç yaşlanmayacak mıyız?" diye sormanın anlamı yok. Bir zamanlar çocuk da olduk genç de. Tabii ki engelliyiz, ve kadın, ve eşcinsel. Hem bu insanlık durumlarını anlamak için illa "olmak" mı gerekiyor? Empati kurmak bu kadar zor mu?

Dik merdivenleri çıkmak zorunda kalan yaşlı bir adam, otobüse binemeyen bir ortopedik engelli, gece ıssız sokaklarda yürüyen bir kadın, ne anlama geldiğini bilmediği bir sürü şeyi ezberlemek zorunda kalan çocuk, hayatını şekillendirecek kararlarda en küçük bir katkısı olamayan genç, yemek, barınma ve huzurlu bir hayattan yoksun bir köpeğin yaşadığı zorlukları anlamak için sahiden onların yaşadığını yaşamak mı gerekiyor?

Şu anda genç nüfusu çok fazla olan ülkemizde, çok yakında hatırı sayılır bir yaşlı nüfusu olacağını biliyoruz. Elbette, bu alanda bir şeyler yapılmaya çalışılıyor. Sayıları çok az olsa da, büyük özveriyle emek veren ve yaşlıların hayat alanlarını genişletmeye çalışan sivil toplum örgütleri var. Ama yapılanlar yetmiyor.

İsteyen yaşlılara verimli olabilecekleri iş alanları oluşturulması, sağlık ve bakım hizmetlerinden uygun koşullarda ve insan onuruna yakışır biçimde yararlanmalarının sağlanması, kendi hayatları ile ilgili kararları kendilerinin alabileceği koşulların yaratılabilmesi, politik ve toplumsal yaşama istekleri doğrultusunda katılımlarının sağlanması için yapmamız gereken daha çok şey var.

Politika, en nihayetinde insanın doğayla uyumlu ve dengeli bir yaşam sürmesi ve mutlu olması için yapılmaz mı? Özellikle, hak temelli çalışan sivil toplum örgütlerinin amacı da bu politikaların üretilmesi ve uygulanması için devlet kurumlarına, yerel yönetimlere ve diğer karar mekanizmalarına baskı uygulamak değil mi? Katılımcı demokrasi diye dilimize pelesenk ettiğimiz şey tam da bu. O zaman, ha gayret!

Bu yayının içeriğinden yalnızca STGM sorumlu olup, hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtır olarak algılanmamalıdır.

İnsandan İnsana Çalıştayı'na katıldık

Avrupa Komisyonu'nun "Civil Society Facility" kapsamında sivil toplum örgütü temsilcilerine yönelik olarak düzenlediği bir bilgilendirme ve deneyim paylaşımı programı olan P2P'nin (people to people-insandan insana) Brüksel'de 15- 18 Ekim tarihleri arasında düzenlenen çalıştayına STGM davetli olarak katıldı. Ana başlığı " Genişleme Sürecinde Sivil Toplum Örgütlerinin Rolü" olan çalıştayda Balkan ülkelerinden ve Türkiye'den katılımcılar kendilerini, örgütlerini ve çalışma alanlarını tanıttı.

Programın ikinci gününde Çıkar Grupları Temsilcilerinin Kaydedilmesi Programı, Avrupa Şeffaflık İnisyatifi ve Lobiciler İçin Uygulama Kuralları hakkında bilgi verildi. Programın üçüncü günü Committee Of Regions, Economic and Social Committee ve Avrupa Parlamentosu ziyaret edildi. Kurumları tanıtıcı sunuşların yanı sıra bu kurumlar kapsamında yapılabilecek lobi faaliyetleri konusunda bilgiler verildi. Son gün ise, Europe for Citizens Programme, Tüketici Örgütleri Ağı (BEUC), Mülteciler Komisyonu (ECRE) ve Çevre Bürosu (EEB) Avrupa çapında kendi iletişim ağları hakkında bilgi verdiler.

Program sivil toplum örgütlerine Brüksel'deki kurumlar arasında bilgilerini yaygınlaştırmak ve lobi faaliyetlerinde bulunmak için gerekli ipuçları içeren bir sunuşla sona erdi.

Program kapsamında Genişleme Direktörlüğünden (DG Enlargement) Julien Desmedt ile yapılan özel toplantıya Türkiye'den Anadolu Kültür, TÜSEV ve STGM katıldı. Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi'nden (EESC) Jan Olsson ile yapılan görüşmede Olsson, Türkiye'den gelen STK temsilcilerine "Karma istişare komitelerine kadın örgütlerinin katılmasını bekliyoruz. Sendika temsilcileri de sivil toplum konusunda bilgilendirilmeli" dedi. Toplantıda yapılan tüm sunuşlara <http://taiex.ec.europa.eu/> adresinden "library" bağlantısı üzerinden çalışma toplantısının kodu (P2P 30574) girilerek ulaşılabilir.

STGM'nin kurucularından ve üç yılı aşkın bir süredir genel müdürlük görevini yapan Sunay Demirca, mevsimlerin değişimini izleyebileceği, ufuk çizgisini görebileceği ve fasulyeyi dalından koparıp yiyebileceği bir hayata yelken açtı. Demirca'ya ferah feza bir "yeni hayat", STGM'nin yeni genel müdürü Suade Aranlı'ya başarılar diliyoruz. Eylül ayında ofis sorumlumuz Ali Haydar Eryurt'un eline de damat kınası yaptık.

Doğru kurumsal sosyal sorumluluk dönüşüm yaratır

Bu yıl üçüncüsü gerçekleştirilen Uluslararası Kurumsal Sosyal Sorumluluk Konferansı 8-10 Ekim tarihleri arasında Humboldt Üniversitesi tarafından Berlin'de düzenlendi. Ana teması "sosyal sorumluluk ve yönetim" olan konferansa farklı ülkelerden akademisyenler, özel sektör temsilcileri ve sivil toplum örgütleri katıldı. Biz de STGM olarak bu alanda dünyadaki gelişmeleri yakından takip edebilmek ve iyi örnekleri gözlemlemek üzere toplantıya katıldık.

Sürdürülebilir kalkınma politikalarını desteklemek üzere ortaya çıkmış olan kurumsal sosyal sorumluluk (KSS) kavramı genel olarak özel sektör ve kamu kurumlarını ilgilendiren alanlar olarak gözükse de günümüzde başta sivil toplum örgütleri olmak üzere aktif vatandaşların söz söyleyebildiği bir alan haline almaya başladı.

Konferansta küreselleşme ve KSS'nin küresel kapitalist düzene etkileri, gelecekte oynayacağı roller ve önemli etkileri, farklı birleşenler

arası diyalog ortamı yaratmak için sosyal sorumluluk kavramının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, uluslararası ağların ve izleme değerlendirme mekanizmalarının oluşturulması, STK'ların bu alandaki etkileri, KSS'nin etik açıdan değerlendirilmesi gibi birçok konuda tartışmalar düzenlendi. Alandaki örneklerin uygulayıcıları tarafından anlatıldığı oturumlarda, uygulamaların başarılı taraflarının yanı sıra aksayan tarafları da tartışmaya açıldı. Dünyadaki örneklerin başarı ve başarısızlık ölçütlerine bakıldığında, STK'ların bu alanda yürütmekte oldukları izleme ve değerlendirme kapasiteleri, paydaşlarla ortak hareket edebilme ve etik değerlerden vazgeçmeme gibi etkenlerin başarıya ulaşmadaki önemli faktörlerden olduğu ortaya çıktı.

Türkiye'de KSS alanında yapılan çalışmalarına genellikle sivil toplum örgütlerinin özel sektörle birlikte yürüttüğü projelerden ibaret olduğu gözleniyor. Bu projelerin çoğunda ilişkiler sponsorluk anlayışı üzerinden kuruluyor, özellikle izleme değerlendirme mekanizmaları çok etkin bir şekilde işletilemiyor. Oysa ki sivil toplum örgütlerinin KSS alanındaki politikaların oluşturulma sürecinde yer alması konunun sadece bir sponsorluk ve reklam mekanizması olmaktan çıkmasını ve sosyal alanda bir dönüşüm yaratılmasını sağlayacak.

Konferansla ilgili ayrıntılı bilgiye <http://www.wiwi.hu-berlin.de/im/> adresinden ulaşılabilir, Türkiye'de bu konuda yapılan çalışmalara Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)- "Özel Sektör İşbirliği" altında yer alan linkler (www.undp.org.tr) aracılığı ile ulaşabilirsiniz.

Dohayko'dan çocuklara yönelik pozitif proje

Adana Doğayı ve Hayvanları Koruma Derneği (Dohayko), özellikle zor koşullarda yaşayan ve buna paralel olarak aile içi şiddete maruz kalan çocuklara yönelik "şiddete Karşı Sevgi" projesini uygulamaya koydu.

Proje, okullarda hayvan koruma öğretisine yönelik ve bu olguların gereklerini basitçe anlatacak bir yöntemle, bizzat çocukların yaparak ve yaşayarak aktif biçimde sunduğu etkinlikler halinde uygulanıyor.

Projenin ana amacı çocuklardaki şiddetin hayvanlara vahşet olarak dönmesi ve şiddetin daha da beslenerek artmasını sonlandırmaya yönelik çalışmalar yapmak.

Dohayko Genel Sekreteri Nesrin ıtırık çocuklarda hayvanlara karşı merhamet, yardım ve paylaşma duygularının geliştirilmesinin öneminin eğitimciler tarafından da kabul gören bir gerçek olduğunu belirterek, hayvanlarla çocuklar arasında sevgi köprüsü oluşturmak istediklerine değindi.

TSD'den meslek edindirme kursu

Türkiye Sakatlar Derneği (TSD) Adana şubesi İşKUR desteği ile meslek edindirme kursu düzenleyerek yaz sezonu süresince çalışmaya devam etti. Dernek başkanı Halis Kassap ve gönüllüler İşKUR destekli hibe programı kapsamında vermiş oldukları "Ortopedik Engellilere Yönelik Otomatik Kontrol Sistemlerinin Yazılımı" projeleri hakkında bilgi verdi.

İşKUR destekli proje kapsamında düzenlenecek Otomatik Kontrol Sistemlerinin Yazılımı (PLC) kursu dört ay sürecek ve 20 ortopedik engelliye Kurttepe Anadolu Endüstri Meslek Lisesi Elektrik ve Elektronik Bölümü öğretmenleri tarafından eğitim verilecek.

TSD Adana şubesi Başkanı Halis Kassap, yeni uygulamaya geçen yasa ile işverenlerin çalıştırdıkları engelliler için sosyal güvenlik primi ödemiyor olmasının engellilerin iş bulmalarını kolaylaştırdığı ve engellilerin bu fırsatları değerlendirmeleri gerektiğine değinerek 2002-2008 yılları arasında 1173 kişiye eğitim verdiklerini ve bu rakamın yüzde 80 oranında istihdam edildiğini sözlerine ekledi.

Mersin'de her şey sürdürülebilir ve bütünleşik bir turizm için

RIS Mersin Turizm Platformu çalışmalarını başarılı bir şekilde sürdürüyor. Büyükşehir belediyesinden ile belediyelerine, turizm STK'larından ticaret ve sanayi odasına kadar çeşitli üyeleri bulunan platformun başkanı Numan Olcar'dan çalışmaları hakkında bilgi aldı.

Ris Mersin Turizm Platformu ne zaman ve hangi amaçla kuruldu?

Mersin'in sahip olduğu potansiyel ile turizmin çeşitlendirilmesini sağlayacak sürdürülebilir ve bütünleşik bir turizm yaklaşımı geliştirmek amacıyla Temmuz 2007'de kuruldu.

2008 St. Paul Yılı-2008 Kültürlerarası Diyalog Yılı kapsamında Tarsus'a yönelik projeleriniz neler?

2008-2009 yılının St. Paul yılı ilan edilmesiyle inanç turizmi çalışmalarına hız verildi. St. Paul'un şehrimizde doğması ve St. Paul kilisesi ve St. Paul kuyusuyla inanç turizmi potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmek için platformun işlem halinde olan 30 projesinde en öncelikli konu St. Paul Yılı etkinliklerinin düzenlenmesi oldu. Platform, bu kapsamda tanıtım çalışmaları için Bratislava, Milano, Moskova, Madrid, Utrecht ve EMİTT fuarlarına St. Paul ve inanç turizmi temalarıyla katıldı ve büyük ilgi gördü. Ayrıca Kültür ve Turizm Bakanlığının desteğiyle inanç turizmi konusunda halkın bilinçlendirilmesi için temel turizm eğitimi ve ev pansiyonculuğu eğitimi verildi. 21 Haziran 2008 tarihinde Tarsus St. Paul Kuyusu Meydanı'nda 350 yabancı turist, yurt dışından ve yurt içinden din adamlarının ve kilise temsilcilerinin katılımıyla St. Paul yılı açılış etkinliği düzenlendi. Açılış törenine Sn. Kardinal Walter Kasper onur konuğu olarak katıldı.

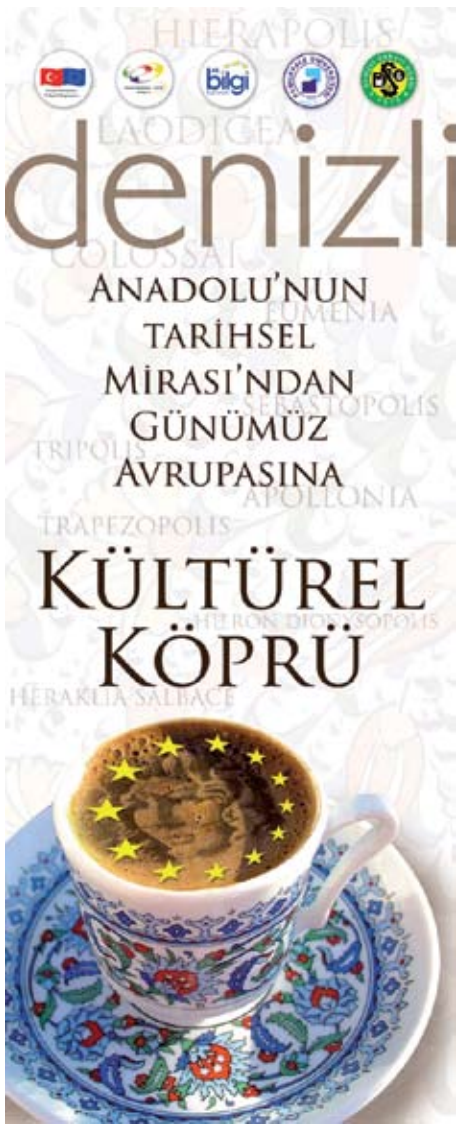
Mersin'de ve diğer illerde bulunan platformlarla ilişkileriniz nasıl?

Platformumuz, Mersin'in ekonomik ve sosyal kalkınması ve gelişmesi amacıyla çalışan her kurumla işbirliği yapmaya hazır. Mersin'de Turizm Platformu dışında Lojistik ve Tarım Platformları da bulunuyor. Tarım Platformu'yla agro ve eko turizm, Lojistik Platformu'yla kurvaziyer turizm ve marinaların turizme kazandırılması konusunda projelerimiz devam ediyor. Platformumuz Türkiye'deki başarılı turizm uygulamalarını takip ediyor ve iyi örneklerle bilgi ve deneyim transferi çalışmaları yapıyor.

Önümüzdeki dönem için projeleriniz neler?

Turizm Platformu'nun en önemli çalışmalarından biri master plan alışmaları. Ayrıca marinaların turizme kazandırılması, Mersin tarihi kent merkezinin canlandırılması, Mersin kent müzesinin oluşturulması ve kamu taşınmazlarının turizme tahsisi konusunda çalışmaları devam ediyor. Mersin'in sahip olduğu kültürel, arkeolojik ve doğal değerlerin turizme kazandırılması için Avrupa'daki iyi örnekler ve başarılı bölgelerle eşleşerek niş sektörleri canlandırma projeleri hazırlanıyor.

Kültürel köprü Denizli'de kuruldu

Denizli Sanayi Odası AB Bilgi Bürosu, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu ve Pamukkale Üniversitesi işbirliği ve 7- 8 Ekim 2008 tarihlerinde, Avrupa Birliği üye ve aday ülkelerinin büyükelçi ve diplomatlarının katılımı ile bir etkinlik düzenledi. 2008 Avrupa Kültürlerarası Diyalog yılı kapsamında düzenlenen etkinlik kapsamında gerçekleşen "Türkiye'nin AB Üyelik Süreci ve Kültürlerarası Diyalogun Önemi" konulu söyleşiye İsveç Büyükelçisi Christer Asp, Avusturya Büyükelçisi Heidemaria Gürer, Romanya Büyükelçisi Ion Pascu, İspanya Büyükelçisi Joan Klos katıldı. AB entegrasyonunda Tür-

kiye'ye tam destek verdiklerini, AB sürecinin zor ve sıkıntılı olduğunu ve her zaman üyeliğine karşı çıkanların olacağına, ancak bu konuda Türkiye'nin inanca devam etmesi gerektiğine değinen konuşmacılar, Türkiye'nin hiçbir zaman kendisini küçümsememesi, konumunun önemini bilmesi gerektiğini ve AB sürecinde adaptasyonun anahtarının Türkiye'nin elinde olduğunu vurguladılar.

Engelli araştırması sonuçlandı

Akhisar Zihinsel ve Bedensel Engelliler Derneği çalışmalarını daha etkin ve verimli bir şekilde sürdürmek için bir kamuoyu araştırması yaptı. Engellilere bakış açısı ve bu alanda duyulan ihtiyacı ve yaşanan sorunları belirlemeye yönelik yapılan araştırma Akhisar Belediyesi ve gönüllülerin desteğiyle yürütüldü. Araştırmaya ilişkin sonuçlara <http://denizli.stgm.org.tr> sayfasından ulaşabilirsiniz.

Rumeli Kültür Festivali renkli geçti

İkinci Rumeli Kültür Festivali 30 Ağustos'ta Makedonya Göçmenleri Kültür ve Dayanışma Derneği ve Karşıyaka Belediyesi ile işbirliği içinde gerçekleştirildi. Karşıyaka Şemikler Fikrialtay Mahallesi Fikri Altay

futbol sahasında düzenlenen geceye İbrahim Şengöz ve saz arkadaşları, pop şarkıcısı Müge ve son olarak göçmenlerin unutmadığı Balkan türkülerıyla sevenleri coşturan sanatçı Arif Şentürk katıldı.

Derneğin etkinliklerine katılan ve Rumeli türkülerıyla katılımcıları coşturan İbrahim Şengöz ile yapılan açılışın ardından Makedonya Göçmenleri Kültür ve Dayanışma Derneği'nin halk oyunları ekibi sahne alarak geleneksel oyunlarından "mantufar çıkartma"yı ve yöresel oyunlarını sergiledi.

PAKDOS çevre sorunlarına ağırlık veriyor

Kurulduğu 1999 yılından beri, okullar, öğretmenler, emniyet müdürlüğü, özel fabrikalar başta olmak üzere, yaklaşık 8 bin kişiye "Deprem Davranış Eğitimi" veren Pamukkale Arama Kurtarma ve Doğa Sporları Derneği (PAKDOS), İstanbul, Yalova, Alanya, Gonen, Ankara ve İzmir'de sayısız tatbikatlara katıldı. Denizli İl Jandarma, Denizli İl Savunma, 112, Denizli İtfaiyesi ile birlikte çeşitli dağ ve gölette arama - kurtarma çalışması yaparak, önemli bir kamu hizmetini yerine getirdi.

Arama kurtarma birimini AKUT'a devretmesiyle birlikte Denizli'nin çevre sorunlarına ağırlık veren PAKDOS, bir zamanlar başta flamingoların gezindiği, yüzlerce kuş türünü barından ve Türkiye'nin sodyum sülfat kaynağı olan Acıgöl'ün kurummasının verdiği olumsuz sonuçlara dikkat çekmeye çalışıyor. Aynı zamanda, Denizli - Kaklık bölgesinde kurulması planlanan termik santralin olumsuz etkileri, Menderes Nehri kirliliği ile ilgili idareciler ve yerel yönetimler bazında lobi faaliyetlerini yürütüyor.

Kadınlardan kadın kütüphanesi

Diyarbakır'da çalışmalarını sürdüren Ceren Kadın Derneği, kentte bir ilke imza atıyor. Bölgeye hizmet verecek olan kütüphanede öncelikli olarak kadın konusunu işleyen yayınlara ulaşmak mümkün olacak. Kütüphane yetkilisi Figen Araskaplan kütüphaneye ilgili şunları söyledi: "Özellikle Diyarbakır'daki duyarlı her bireyden kitap bağışı bekliyoruz. Kadın yazarların kitapları, kadın konusunu tartışan kitaplar ve içinde kadın kahramanların yer aldığı romanlar (hemen her romanda kadın vardır zaten) bağış kampanyamızda yer alan kitap çeşitleri olacak. Şu ana kadar yayınevlerinden ve kişilerden çok sayıda kitap gelmeye başladı. Örneğin Deniz Gezmiş'in arkadaşlarından Sevim Onursal tüm kitaplarını bize bağışladı, Aynı şekilde Akın Birdal da kitaplığını bize gönderecek. Kütüphanemizde yazar-okur buluşmaları, imza günleri, okuma saatleri gibi çeşitli etkinlikler düzenleyeceğiz."

Ceren Kadın Derneği 2008 Mayıs ayında Kayapınar beldesinde yaşayan kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak ve desteklemek amacıyla kuruldu.

Her şey çocuklar için

Çocuklar Aynı Çatının Altında Derneği (ÇAÇA), 2005 yılından bu yana Diyarbakır'ın Ben u Sen Mahallesi'nde çocukların fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlamalarına katkı sağlamak için

çeşitli programlar yürütüyor. Programlar kapsamında sanat atölyeleri düzenleyen ÇAÇA hazırladığı bülten ve kitapçıklar aracılığıyla ilgili kurum ve kuruluşların çocuğa yönelik geliştirecekleri politikaları etkilemeyi hedefliyor. Asıl amaçlarının "çocuğun maksimum yararı" ilkesini benimsetmek olduğunu vurgulayan ÇAÇA aktivistleri, Çocuk Hakları Sözleşmesi ilkelerinin koşulsuzca uygulanması prensibinden hareket ettiklerini belirtiyorlar.

Çocuklar Umut Işığı'yla geliyor

2001 yılından bu yana Diyarbakır Suriçi ve Kayapınar semtlerinde yoksul kadın ve çocuklara yönelik çalışmalarını sürdüren Umut Işığı Kadın Kooperatifi, Stockholm Kültür Vakfı ile birlikte 2006 yılı Ekim ayından bu yana süren Astrid Lindgren Çocuk Kitap ve Kültür Gelişim Evi Projesi kapsamında 7-18 yaş çocuklara yönelik çeşitli kültürel çalışmalar yürütüyor. Yoğunluklu olarak yaz dönemlerinde yürütülen çalışmalarla ilgili Umut Işığı Kadın Kooperatifi aktivisti Naşide Buluttekin ile görüştük. Buluttekin çalışmalarını şöyle anlattı: "2001 yılından bu yana yoğun göç alan ve çocuk suç oranının en yüksek olduğu bölgelerde 0-6 yaş grubundaki çocuklara yönelik bir nevi koruyucu, önleyici erken çocukluk eğitim hizmetleri veriyoruz. Kadın Çocuk Eğitim Merkezleri'nde her yıl yaklaşık 120 çocuk düzenli olarak erken çocukluk ve okul öncesi eğitim alıyor. Bununla beraber, her yıl 0-2 yaş grubu çocuğu olan anneler evlerinde dört kez ziyaret edilerek çocuk bakımı, gelişimi ve sağlığı gibi konularda eğitim veriliyor. Bu proje 7-18 yaş çocukların da okul sonrası çeşitli aktivitelerden yararlanmalarını sağlamak amacıyla geliştirildi. Projeyi İsveç Hükümeti Olof Palme Merkezi finanse ediyor. Proje kapsamında Diclekent'te açtığımız Çocuk Kitap ve Kültür Gelişim Evi'nden yılda yaklaşık 500 çocuk yararlanıyor. Burada resim, drama, satranç, folklor, müzik kurslarının yanı sıra kadın ve erkek eşitliği, insan hakları ve demokrasi programları da uygulanıyor. Kütüphane bölümünde ise Türkçe ve Kürtçenin iki lehçesinde (Zazaki ve Kurmanci) dünya çocuk edebiyatından (3 dille çevrilmiş) çeşitli kitaplar bulunuyor."

Kulp Gençlik Girişimi'nden eğitime destek

Bir grup gencin bir araya gelerek kurduğu ve yaklaşık üç yıldan beri Kulp ilçe merkezinde çalışmalarını yürüten Kulp Gençlik Girişimi'nin hazırladığı ve Kulp'lu üniversite öğrencilerine burs vermeyi amaçlayan Kulp Eğitim Yardım Fonu Projesi başladı. Birçok STK'nın desteklediği proje ile bölgeden üniversite okumaya giden yoksul öğrencilere burs olanağı sağlanması hedefleniyor. Kulp Yerel Girişimleri Destekleme Platformu adı altında bir araya gelecek olan sivil toplum kuruluşları ve Kulplu işadamları, hayırseverler; fonun kurulması, yönetilmesi, burs ölçütlerinin belirlenmesi vb. konularla ilgili ortak bir çalışma tüzüğü hazırlayacak ve bu kapsamda bir burs komitesi oluşturacaklar. Proje bünyesinde yapılan çalışmalar proje internet sitesi, Kulp-Der Dergisi, Kulp Haber Gazetesi, www.kulphaber.net, www.kulppasur.com ve diğer iletişim kanallarında düzenli aralıklarla yayınlanacak.

Çevre Derneği'nden siyanür uyarısı

Çevre Derneği, halkın katılımı ile 15 Ağustos'ta düzenlenen Eskişehir Kaymaz Altın Madeni Çevre Etki Değerlendirme Raporu toplantısında Türkiye'deki madenlerin işletilmesine karşı olmadıklarını belirtti. "Ancak, bu çalışmalar çevreci kurallara göre yapılmalı" diyerek hatırlatmada bulunan dernek başkanı Güner Sümer sözlerine şöyle devam etti: " Siyanürle Kaymaz'da zenginleştirme yapılması olumlu olmayabilir. Biz çevrecilerin endişesi, kurulacak siyanür havuzlarında yeterli denetim sağlanamamasıdır. Aynı zamanda, Kaymaz bölgesi deprem fayı üzerinde bulunmaktadır. Siyanür havuzlarının depremde çevreye yayılması söz konusudur."

Eğitim bir haktır

Eskişehir'de bir araya gelen eğitimci, veli ve öğrenciler Eğitim Hakları Derneği'ni kurdu. 24 Temmuz itibarıyla tüzel kişilik kazanan dernek 19 Ağustos tarihinde yapılan basın açıklaması ile kuruluşunu kamuoyuna duyurdu ve 20 Ağustos tarihinde ilk resmi ziyaretine ESYO ve STGM Eskişehir Yerel Destek Merkezi ile başladı. Dernek, ESYO bahçesinde kahvaltılı eşliğinde yapılan toplantıda amaç ve hedeflerini paylaştı.

Eğitim alanına yönelik hak arama temelli bir sivil toplum örgütü olan Eğitim Hakları Derneği bu alandaki her türden hak ihlalinin takipçisi olmayı hedefliyor. "Bunun yanında çeşitli etkinliklerle eğitime yönelik sorunları tartıştırmayı ve çözüm önerileri sunmayı da amaçlıyoruz" diyor dernek başkanı Murat Yaman ve derneğin eğitime bakış açısını şu şekilde özetliyor:

- Bilimsel, demokratik, laik ve insan haklarına saygılı eğitim
- Her yaş ve düzeyde parasız eğitim
- Cinsiyetçi olmayan eğitim
- Engellilere 'engel' olmayan ve kendilerini gerçekleştirme olanağı sunan eğitim
- Farklı görüşlere ve kültürlere açık eğitim
- Şiddete taviz vermeyen eğitim

Biz de Eğitim Hakları Derneği'ne başarılar diliyoruz...

Eskişehir'de göç başkadır

Göçmen kuşlar mevsimleri farklı coğrafyalarda geçiren kuşlardır. Her yıl milyarlarca kuş göç eder. Bunlardan 5 milyar kadarının Avrupa ile Afrika arasında göç ettiği tahmin edilir. İlbaharda kurak mevsime giren Afrika'dan daha çok yiyecek bulabilmek için yola çıkan göçmen kuşlar dünyanın çeşitli bölgelerine dağılırlar. Akdeniz'i aşarak ya da Belen geçidinden Anadolu'ya giren kuşlar İstanbul Boğazı'ndan Avrupa'ya, Artvin Borçka'dan da Kafkasya'ya ve Asya'ya uçarlar. Sonbahar geldiğinde de ise buralarda mevsimlerin sertleşmesi nedeni ile tekrar Afrika'ya geri dönerler.

Aslında çok kişi fark etmese de, Eskişehir de bu göçten nasibini alıyor. Geçtiğimiz ay binlerce kuş Eskişehir semalarından geçti. Bunlar sadece kırlangıç ve leylek gibi tanıdık göçmenler değil. Aralarında kanat açıklıkları 2 metreye yaklaşan küçük orman kartalı, yılan kartalı, akbabalar ve diğer yırtıcı kuşlar da var. Eylül ayında Eskişehir üstünde 5 bin 500 leylek, yüzlerce arı şahini, yılan kartalı, şahin, kızıl şahin ve küçük orman kartalı kaydedildi; görebilmek için ara ara gökyüzüne bakmak yeterli. Sonbaharda Avrupa'yı terketen kuşlar Anadolu'ya boşazlardan giriş yaptıktan sonra Eskişehir'in tam üzerinden geçerek güneye doğru yollarına devam ediyorlar. İyi yolculuklar...

Kuş gözlemciliği ve kuşlar ile ilgili Türkiye'de farklı örgütler ve girişimler tarafından çalışmalar yapılıyor. Bölgesel olarak kurulan kuş gözlem topluluklarının yanında Doğa Derneği, Kuş Araştırmaları Derneği gibi kuşlar üzerine çalışmalar yapan dernekler de bulunuyor (www.dogaderneği.org.tr, www.kad.org.tr, www.trakus.org, www.ikgt.org, www.kustr.org).

Kadına yönelik şiddet içimizde

Türkiye Yardım Sevenler Derneği Eskişehir Şubesi'nin Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi ortaklığı ile yürüttüğü "Toplumsal Çalışmalar İle Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele" projesinin sonuçları açıklandı. Çalışma sonunda TV dizilerinde incelenen kadına yönelik şiddetin toplumsal görünümüne paralel olarak genellikle ev içinde ortaya çıktığı saptandı. En yakınlar tarafından uygulanan şiddetin daha çok sözel ve psikolojik türde olduğunu ortaya çıkaran araştırma, kadın akrabaların da şiddet uygulayanlar arasında bulunduğunu, kayınvalidenin oğlundan aldığı güçle bir şiddet üreticisi haline geldiğini gösteriyor. Şiddetin nedenleri ise erkek egemen ideolojinin kendisini pekiştirmesini sağlayan ve şiddet nedeni olarak en sık karşımıza çıkan namus ve kıskançlık kavramlarına dayandırılıyor.

STGM Eğitimleri

Kapasite geliştirme eğitimlerimize başladık!

Üç aylık bir aranın ardından eğitimlerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz. İlk eğitimimiz 09-12 Ekim'de Van'da düzenlendi. Stratejik planlama ve STK yönetimi konu başlıklarını kapsayan eğitim çalışmasına Van, Bitlis, Siirt, Hakkari illerinde çalışmalarını yürüten STK'lar katıldı. Önümüzde ki aylarda kapasite geliştirme eğitimlerimize Samsun, İstanbul, İzmir'de devam edeceğiz.

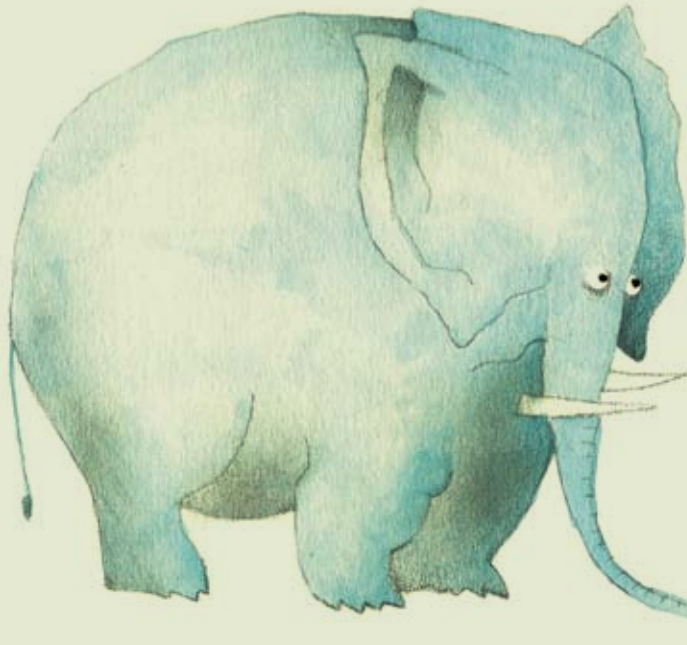

Sıkça Sorulan Sorular ve Kısa Yanıtları

STGM eğitimleri neden bizim ilimize de gelmiyor?

STGM eğitim çalışmalarını iki koldan sürdürüyoruz:

1- Daha önceden belirlenmiş illerde belirli bir program kapsamında devam eden eğitimler. Kurumsal kapasite geliştirme, proje döngüsü yönetimi eğitimleri bu şekilde düzenleniyor. Örnek vermek gerekirse, Kayseri'de bir eğitim düzenlediğimiz zaman çevre illerden temsilcileri de Kayseri'ye davet ediyoruz ve katılımcılarımızın yol ve konaklama masraflarını karşılıyoruz.

2- SK'ların yazılı talepleri sonrasında, içeriklerine ve zamanlamasına birlikte karar verdiğimiz eğitimler. Bu eğitimleri ihtiyaç temelli eğitimler programı kapsamında değerlendiriyoruz. İhtiyaç temelli eğitimleri kurgularken amacımız STK'ların farklılaşan ihtiyaçlarına hızlı cevap verebilmek. İhtiyaç temelli eğitimler için başvuru koşullarına ve başvuru formuna web sayfamızdan (www.stgm.org.tr/egitim/) ulaşabilirsiniz.

Daha önce STGM eğitimlerine katıldım, tekrar katılmamın bir sakıncası var mı?

STGM eğitimlerine aynı konuya tekrar başvurmadığınız sürece katılabilirsiniz. Örnek vermek gerekirse, proje döngüsü yönetimi eğitimlerine daha önce katıldıysanız ikinci başvurunuza olumlu yanıt veremiyoruz. Amacımız daha çok STK gönüllüsünün eğitimlerden yararlanması.

Gençlik, toplumsal cinsiyet, çevre, kültürel haklar, engelli hakları, çocuk, insan hakları alanında çalışmalar yürüten bir STK değiliz. STGM'nin eğitimlerinden yararlanma şansımız yok mu?

STGM eğitimleri öncelikle hak temelli örgütlere açık. Gençlik, toplumsal cinsiyet, çevre, kültürel haklar/ kültür-sanat, engelli hakları, çocuk, insan hakları alanlarında çalışan örgütlerin başvurularına ve taleplerine STGM'nin misyonunu da göze

olarak öncelik veriyoruz. Ancak tabii ki bu diğer örgütlerin eğitim çalışmalarından yararlanamayacağı anlamına gelmiyor. Eğitim başvuru sürecinde hak temelli örgütlere öncelik vererek bir seçim yapıyoruz. Kontenjanımız el verdiğince hedef kitlemiz içinde yer almayan örgütlerin de başvurularını değerlendiriyoruz.

Herhangi bir STK'ya üye değilim ama istersem mahallemdeki bir örgütün adına katılabilirim. Ne dersiniz? Kabul edilebilir miyim?

Bu bizi en çok üzen soru aslında. STGM kapasite geliştirme ekibi olarak amacımız yerel örgütlerin kapasitesinin gelişmesi, Türkiye'de demokratik yaşama aktif vatandaşların katılımı oranının artması. Bu açıdan örgütlerin aktif çalışanlarının ve gönüllülerin eğitimlere katılımı bizim için çok önemli.

Şadiye Dönümcü (Yaşlı Hakları Yazarı)

Gülgen Dural (Türkiye Gücsüzler ve Kimsesizlere Yardım Vakfı Genel Başkanı)

1 Ekim Dünya Yaşlılar Günü vesilesiyle bu sayımızda yaşlı haklarını gündemimize aldık. Her konuda olduğu gibi, meseleye koruma-kollama değil, hak perspektifinden yaklaşmayı tercih ediyoruz. Amacımız, yaşlılık konusunda yaratılmaya çalışılan farkındalığa küçük de olsa bir katkı sağlamak.

Bu sayıda geleneğimizi bozarak bir değil iki aktivistle söyleşi yaptık. Yazı yazmanın da bir tür aktivizm olduğunu düşündüğümüzde Şadiye Dönümcü, aslında Türkiye’de yeni şekillenmeye başlayan yaşlı hakları konusunu gündemde tutmak için çaba sarfeden önemli isimlerden biri. Sosyal hizmetler öğrenimi gördükten sonra meslek yaşamını çeşitli çocuk yurdu, bakımevi ve huzurevlerinde sosyal hizmet uzmanı olarak sürdüren Dönümcü, 1998 tarihinden bu yana SHÇEK Genel Müdürlüğü Yaşlı Bakım Hizmetleri Dairesi’nde şube müdürü olarak görev yapıyor. “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ve SYDV” başlıklı çoğaltılmış yüksek lisans tezi çalışmasının yanı sıra, editörlüğünü yaptığı “Yaşlılık El Kitabı”, “Yaşayla Bütünleşmiş Bir Mesleğin Öyküsü: Sema Kut ve Sosyal Hizmet” isimli kitapları bulunuyor. Yayımlanma aşamasında olan kitapları ise şöyle: “Yaş-Yaşam-Yaşlılık (dereleme)”, “Ben Çemişkezek(!) Huzurevi Müdürü İken (sözlü tarih çalışması)”, “Yaşlılıkta Bakım Üzerine”. Dönümcü aynı zamanda TRT’de yayımlanan ve yaşlılık dönemi sorunlarını irdeleyen “Mavi” ve “Ömür Dedigin” adlı programların da kaynak metin yazarlığını ve danışmanlığını yaptı. Şadiye Dönümcü’nün yaşlılık üzerine yazıları bianet.org ve sosyalhizmetuzmani.org sitelerinde düzenli olarak yayımlanıyor.

1984-85 yılları arasında Ulus Lions Klübü’nün başkanlığını yapan Gülgen Dural ise 1986 yılında annesi Fahriye Çınar’ın mal bağıışı üzerine arkadaşlarıyla birlikte Türkiye Gücsüzler ve Kimsesizlere Yardım Vakfını kuruyor. Dural, o tarihten bu yana vakfın kurucusu ve genel başkanı olarak görevini sürdürüyor. Ankara, Beypazarı ve Eskişehir’de çok sayıda yaşlı bakımevi ve Ankara Etlik’te bir liseyi hizmete açan vakıf, aynı zamanda birçok öğrenciye burs imkânı da sağlıyor.

Türkiye’de yaşlılara ne tür ayrımcılıklar uygulanıyor?

Şadiye Dönümcü: Toplumsal hizmetlerden yararlanmak isteyen yaşlıların yaş, cinsiyet, ırk, etnik köken, özürleri ya da diğer konuları nedeniyle ayırım görmemesi yaşlılar açısından bir hak. Yaş tüm dünyada negatif ayrımcılık nedeni.

Gülgen Dural: Ülkemizde yaşlı ikinci sınıf vatandaş muamelesi görüyor. Kentlerimizde yaşlıların hasta, sakat, engel durumları dikkate alınarak yeni yaşam projeleri uygulamaya konulmuyor, ulaşım, sağlık, kültür-egitim-spor gibi önemli gereksinimlerde onların şartlarına uygun koşullar oluşturulmuyor. Yaşadıkları binalar ve bina içi tasarımları fiziki ve sağlık koşullarına uygun projelendirilmiyor.

Yaşlıların haklarının ihlal edilmesinin tüm topluma çıkarttığı fatura nedir?

G.D.: Yaşlı bireyin kendisine olduğu kadar diğer bireylere ve topluma karşı taşıdığı sorumluluğu da kapsayan yaşlı haklarının ihlal edilmesi, gelecekte yaşanacak olan bireylerin haklarının da ihlal edilmesine anlamına gelir. Ekonomik güvence, sosyal sigorta ve özel sigortaların uygulanmaması toplumdaki tüm bireylere yansır.

Yaşlıları korumakla yaşlılığı bir hak alanı olarak tanımlamak arasında nasıl bir yaklaşım farkı var?

Ş.D.: Korumak lütuf, diğeri vazifedir. Yaşlı insan, talep ettiği hizmeti insan olduğu için hak eder.

G.D.: Yaşlıyı koruma yaklaşımında; yaşlıyı himaye etmek, re’sen onun adına karar vermek, onun adına tedbirler almaktır. Yaşlınin aktif katılımından çok onu pasifize eden bir anlayıştır. Halbuki, yaşlılığı bir hak olarak tanımladığımızda, yaşlınin kendisi, geleceği, ailesi ve yakınlarıyla ilgili karar vermesi ve yaşam koşullarını belirleyebilmesi söz konusudur. Kendi haklarının neler olduğu konusunda yaşlınin bilinçlendirilmesi de bu hizmeti üstlenen birey, kurum ve kuruluşların görevidir.

Türkiye’de yaşlı hakları alanında çalışan kaç sivil toplum örgütü var ve bunların kaç meseleyi bir hak alanı olarak kavriyor?

G.D.: Türkiye’de sayısal olarak kayıtlı 14 adet yaşlı alanında faaliyet gösteren STK bulunuyor.

Ş.D.: Avrupa Birliği sürecinde sosyal hizmetlere verilen önem, yaşlılık alanında çalışan STK’ların niceliksel ve niteliksel artışına neden oldu. Dünyada sosyal hizmetlerin ortaya çıkmasında ve gelişmesinde hareket noktası ‘muhtaçlık’ idi. Ülkemizde halen yürürlükte olan sosyal hizmet mevzuatında da ‘muhtaçlık’

kavramı hakim: korunmağa muhtaç çocuk, yaşlı ya da özürülü gibi. Mevzuat ve uygulama muhtaçlık üzerinden gidince sosyal hizmet alanında çalışan gönüllü kuruluşların da bakışı böyle gelişti. Tüm dünyadaki gelişim bu minvalde gittiyse de uluslararası belgelerin de çok önemli etkisiyle muhtaçlık kavramı, yerini ‘hak’ kavramına bıraktı. Kanımca biz bu iki kavram arasında geçiş noktasındayız.

Yaşlı hakları aktivizmi konusunda Türkiye ve dünya neler oluyor? Aktivizm sayesinde bugüne kadar neler elde edildi?

Ş.D.: Yaşlı haklarının miladı, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’na 1982 yılında yapılan 1. Dünya Yaşlanma Asamblesi. Bu asamblede benimsenen “Yaşlanma 1982 – Yaşlılık İlkeleri” tüm dünya ülkelerinin yaşlılık alanındaki düşünce ve planlama sürecine yol gösterdiği için çok önemli. 1999 Dünya Uluslararası Yaşlılar Yılı çalışmaları da yaşlıların tam katılımıyla oluşan eşitlik esasına dayalı, ayrımcılığın olmadığı, bütün yaş gruplarını kapsayan bir toplum yaratılmasına anlamlı katkı verdiği için önemli. “Yaşlanma-2002: Uluslararası Eylem Planı” da çok önemli. Ülkemizde ise, Yaşlanma Ulusal Komitesi’nin hazırladığı ve bu eylem planını temel alan ve 2007’de kabul edilen “Türkiye de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı”ni hayata geçirecek mekanizmanın kurularak işlevlerini yerine getirmesi gerekiyor.

Aktivizm için yaşlı hakları konusunu seçmiş olmanızın özel bir nedeni var mı?

Ş.D.: Bu alanı seviyorum. Yaşlıların mevzuat bazında ‘hak’lı olması yetmiyor; uygulamada da ‘hak’lı olmaları için en azından yazdıklarımla, yaptıklarımla farkındalık yaratmağa bir nebze bile olsa katkı vermenin önemli olduğunu düşünüyorum.

G.D.: Bu hizmet önce sevmekle başlar. Gece-gündüz demeden, yaz-kış bilmeden, bayram-pazar düşünmeden bu işe sarılmak ve sevmek gerekir. Ülkemizde yapılan her hizmetin yalnız çocuklar ve genç kuşaklar için düşünülmesi beni hep rahatsız etmiştir. Vakıf olarak, eğitime katkı payı gibi “yaşlı havuzu” oluşturulması konusunu da her ortamda dile getiriyoruz. Bizim yaşlılarımız da ABD, AB ülkelerinde olduğu gibi ekonomik koşulları iyileştirilerek sağlıklı yaşamalı, dünyayı onlar gibi gezmeli, tanınmalı, görmeli, bir kenara itilmediğini hissetmeli.

Şadiye Dönümcü: e-posta: dosadoster@gmail.com Türkiye Gücsüzler ve Kimsesizlere Yardım Vakfı Genel Merkezi:

Adres : Fatih Cad. Tepebaşı Durağı Keçiören/ANKARA
Tel : 0 312 314 30 34- 314 39 93 • Faks : 0 312 360 30 40
E-posta : bilgi@turkiyegucsuzlervakfi.org
Web: www.turkiyegucsuzlervakfi.org

STGMD Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu Başkanı: Levent Korkut
Başkan Yardımcısı: Serpil Sancar
Genel Sekreter: Ayhan Bilgen
Sayman: Feray Salman
Üyeler: Şeyhmus Diken, Uygur Özesmi, Öyküm Bağıcı

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği adına sahibi: Levent Korkut
Sorumlu Yazılışleri Müdürü: Gamze Göker
İllüstrasyonlar: Ferit Avcı

ISSN 1306-5297

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
89.sok. 14/9, 06550 Yıldız Çankaya / Ankara
Tel: (312) 442 42 62 (pbx)
Faks: (312) 442 57 55
e-posta: bilgi@stgm.org.tr
web: www.stgm.org.tr

STGM Adana Yerel Destek Merkezi
Adana İş Geliştirme Merkezi Kocavezir Mahallesi
Kocavezir İş Merkezi Kat: 2 No: 17 Adana
Tel: (322) 365 04 04 Faks: (322) 365 04 11
e-posta: adana@stgm.org.tr
web: <http://adana.stgm.org.tr>

STGM Denizli Yerel Destek Merkezi
Saltak Mah. 1521 Sok.
No: 16 D: 1, 20100 Denizli
Tel: (258) 241 60 11 Faks: (258) 241 50 11
e-posta: denizli@stgm.org.tr
web: <http://denizli.stgm.org.tr>

STGM Diyarbakır Yerel Destek Merkezi
Fabrika Cad. Sümerpark Kampüsü
Kent Gönüllüleri Binası Kat: 1 Diyarbakır
Tel: (412)226 60 77, 0533 323 64 42 Faks: (412)223 05 88
e-posta: diyarbakir@stgm.org.tr
web: <http://diyarbakir.stgm.org.tr>

STGM Eskişehir Yerel Destek Merkezi
Deliklikaş Mah. Gürman Sok.
No: 16, 26090 Eskişehir
Tel: (222) 220 40 36 Faks: (222) 220 40 76
e-posta: eskisehir@stgm.org.tr
web: <http://eskisehir.stgm.org.tr>